

0-6 jaar

SPEEL
TIP

Opruimen

Uit de kindermond

Hoor!, daar gaat de muziek weer aan: "wij gaan opruimen, wij gaan opruimen,..." Ik zing mee, dat vind ik altijd fijn zingen, met z'n allen. Nu weet ik ook dat het tijd is om te stoppen met spelen en samen op te ruimen. Hoewel, opruimen vind ik stiekem ook wel spelen, dat is altijd zo leuk samen. Sandra mijn kinderbegeleidster geeft me een mandje en dat mag ik vullen met alle blokken die ik kan vinden. "Wat kan jij dat goed" zegt Sandra. En ik doe mijn best om nóg meer blokken te zoeken. "Daar ligt een blokje onder de kast, kan jij er aan? Ik ben daar te groot voor.", zegt Sandra. Ik neem het blokje voor haar, want de kinderbegeleidster helpen doe ik graag wanneer zij iets niet kan.

www.speelbank.be

Bronnen

- [VWSG](#)
- [Taal stimuleren tijdens routines in de voorschoolse kinderopvang. Een toolbox vol met achtergrondinfo, tips en materialen om de ontwikkeling van het Nederlands te bevorderen.](#) (E. Smits, 2020, Leuven, Provincie Vlaams-Brabant/CTO)

Links

- [De 5 beste opbergadviezen voor de kinderopvang](#)
- [9 tips waarmee opruimen een feest wordt](#)
- [Opruimen met kinderen: kinderspel, dankzij de tips van onze expert](#)
- [Ruim nou toch eens op!](#)
- [Je kind zijn kamer leren opruimen](#)

Prentenboeken

- [Opruimen doe ik morgen](#) (Merel Eyckerman)
- [Anna ruimt op](#) (Kathleen Amant)
- [Knuf is zoek](#) (Rik De Wulf)
- [Eendje Smeerpoets](#) (Steve Smallman)
- [Opruimen, opruimen, alles heeft een plekje!](#) (Checa Diaz)
- [Uk en Poes ruimen op](#) (Jeanne Ashbé)
- [Ik ruim niet op!](#) (Moniek Vermeulen)

Opruim liedjes

- [Opruim liedjes - een gezellige manier van opruimen](#)
- [Opruim lied Christa Bongertman](#)

Doe de test!

Geef jezelf een punt voor elke stelling die klopt.
Tel je punten op en bekijk onderaan het resultaat.

- Telkens we opruimen in de opvang, kondig ik dit aan. Ik gebruik hierbij steeds hetzelfde signaal of dezelfde woorden.
- Wij hebben een vast opruimlied. Wanneer ik dit opzet/zing herkennen de kinderen het en zingen ze vrolijk mee.
- Ik reken voldoende tijd voor het opruimen. Opruimen is voor ons een volwaardige activiteit.
- Opruimen is een ritueel en krijgt een vaste plaats in onze dagplanning.
- De kinderen hoeven niet alles tot in de puntjes en hoekjes op te ruimen. Ik ben al heel tevreden wanneer ze een handje toe steken en de vloer vrij gemaakt is.
- Opruimen doen we altijd samen. Ik geef de kinderen het goede voorbeeld.
- Ik betrek de kinderen bij het opruimen en vraag of ze even helpen. (ook al gaat het vaak sneller als ik het zelf doe)
- Wanneer de kinderen opruimen, geef ik hen regelmatig een complimentje.
- Ik geef de kinderen concrete instructies zoals 'Wil jij de puzzelstukken eens in de doos doen?'
- Voor de kinderen is het duidelijk welk speelgoed waar hoort. Alles heeft een vaste plaats.
- Alle speelgoed zit in bakken, manden of dozen die een label hebben of waar je kan doorkijken. Zo weten de kinderen waar alles hoort.
- Het meeste speelgoed staat op kindhoogte. De kinderen kunnen goed overal zelf aan. (Of ik zet de speelgoedbakken in het midden van de ruimte tijdens het opruimen.)
- De bakken of manden waarin het speelgoed zit, zijn ruim genoeg om alle spullen in te stoppen.
- Tijdens het opruimen benoem ik wat we zien en doen. Of ik stel open vragen en stimuleer de kinderen om taal te gebruiken.
- Ik maak van opruimen een spelletje zoals bijvoorbeeld: we rijden met ons boodschappenkarretje rond om alle rommel op te halen, we stoppen zo snel mogelijk alle rode blokken weg, ...
- Ik gebruik hulpmiddelen bij het opruimen zoals een opruimmonster, een opruimschort, sorteerbeuken, ...

Verloopt het opruimen vlot in jouw opvang?

0-5 punten

Bij jullie is opruimen niet zo belangrijk. Dat is jammer, want samen opruimen zorgt voor verbondenheid, autonomie, rust en nog veel meer. Neem maar eens een kijkje bij de voordelen. Maar hey, je deed deze test en dat is een eerste stap. Nu kan je aan de slag met de stellingen waarop je 'nee' antwoordde. Hierin zitten concrete tips verborgen voor jou en je opvang.

6-11 punten

Je weet dat opruimen nodig is en leuk kan zijn. Maar misschien kom je er door de drukte van elke dag niet elke keer toe. Wil je hierin nog groeien en van opruimen een vast en leuk onderdeel van de dag maken? Draai de stellingen waarop je nee antwoordde om en je krijgt handige tips om in je actieplan te zetten. En kijk zeker ook eens naar de 10 opruimtips. Goed bezig, succes!

12-16 punten

Jij maakt van opruimen een feest, jouw opvangkinderen zijn echte opruimfans. Wanneer het signaal gegeven wordt, ruimt iedereen enthousiast mee op. Wat een fijne bezigheid, elke dag opnieuw! De vragen waarop je 'nee' antwoordde, kunnen je helpen om nog een stapje verder te gaan. Raadpleeg zeker ook de bronnen voor boeken of liedjes over opruimen.

6 voordelen van opruimen voor de kinderen (en voor jezelf)

1 Overzicht

In een opgeruimde opvang kan je makkelijker spullen terugvinden. Kinderen ontdekken hoe fijn het is dat ze niet moeten zoeken naar dingen, omdat ze op hun vaste plaats liggen.

2 Dagindeling

Maak van opruimen een ritueel. Zo wordt de dagindeling duidelijker voor kinderen. Ze voelen op die manier wat er te gebeuren staat want ze houden van voorspelbaarheid.

3 Rust

Een opgeruimde ruimte zorgt voor rust. Met minder rommel zijn er minder prikkels om je heen. Door alles regelmatig opgeruimd te houden, ervaren jij en de kinderen meer rust en is het makkelijker om te ontspannen.

4 Veiligheid

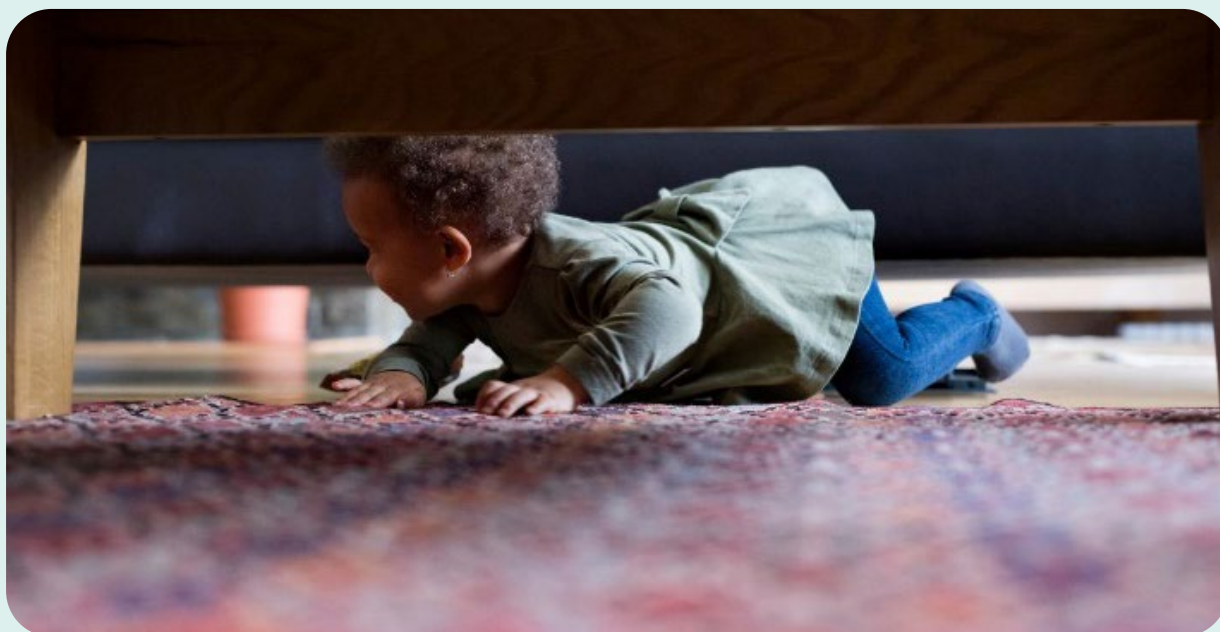
Een opgeruimde omgeving is ook belangrijk voor de gezondheid en veiligheid van de kinderen. Het voorkomt dat ze struikelen of zich bezeren aan rondslingerend speelgoed.

5 Respect

Kinderen leren dat het heel gewoon is om de spullen die je gebruikt hebt, ook weer op te ruimen. Zo krijgen ze meer waardering voor de spullen die ze hebben.

6 Autonomie

Opruimen maakt kinderen zelfstandiger. Ze weten waar alles ligt en kunnen zelf beslissen wanneer ze waarmee wil spelen. Daarnaast ontwikkelen ze een gevoel van verantwoordelijkheid: wanneer je de kinderen betreft bij het opruimen, leren ze dat het ook hun taak is om de opvang netjes te houden.

10 opruimtips!

1

Kondig aan

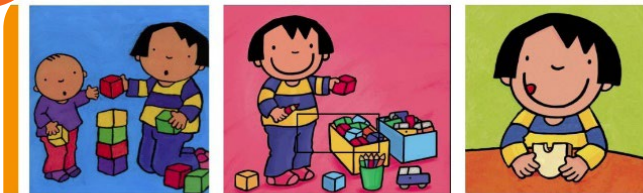

Als kinderen aan het spelen zijn, kondig dan aan dat jullie gaan opruimen. Ze kunnen dan nog heel even spelen en afronden waar ze mee bezig zijn. Gebruik hier liefst elke keer dezelfde zin of woorden voor.

Geef een duidelijk startsignaal voor het opruimmoment. Dit kan door een liedje te zingen. Of je kan een liedje afspelen. Een belletje kan ook als signaal dienen.

2

Neem je tijd

vrij spel

opruimen

eten

Maak van het opruimmoment een volwaardige activiteit, voorzie voldoende tijd. Dit zorgt voor minder stress en minder 'Doe eens voort!'.

Maak van opruimen een ritueel. Kies een vast moment op de dag zoals vóór het eten of vóór het slapengaan. Kinderen houden van voorspelbaarheid en vaste gewoontes. Maar het kan evengoed telkens vóór je met iets nieuws begint.

3

Verwacht niet te veel

Als kinderen opruimen, hoeft niet alles tiptop te zijn. Het is al heel wat als de vloer vrij is en het speelgoed in de bakken ligt. Als niet alles perfect opgeruimd is en er bijvoorbeeld eens een autootje bij de blokken zit, is dat helemaal geen drama.

Belangrijker is dat kinderen het logisch vinden dat er af en toe opgeruimd wordt. De rest volgt later wel.

4

Doe mee...

Het is belangrijk dat je als kinderbegeleider meehelpt bij het opruimen. Zo geef je het goede voorbeeld en motiveer je de kinderen. Doe dit als het kan op kindhoogte. Ga een keer door je knieën of zet je op de mat.

... maar doe het niet in hun plaats

Als je het speelgoed steeds in de kinderen hun plaats blijft opruimen, dan vinden ze het niet nodig om zelf op te ruimen. *“Iemand anders doet het toch wel.”*

5

Moedig aan

Geef kinderen regelmatig een complimentje tijdens het opruimen. Dat moedigt aan om verder te gaan: *‘Wat ben jij goed aan het opruimen’, ‘Zo gaan we snel klaar zijn, wat fijn!’*, *‘wat heb je de stiften netjes opgeruimd’*,...

Jouw positieve opmerkingen stimuleren ook de andere kinderen om mee op te ruimen.

6

Concrete opdrachten

De opdracht ‘Ruim eens alles op’ is vaag. Het is dan niet echt duidelijk wie gaat opruimen en wat er opgeruimd moet worden. Duidelijke opdrachten zoals *‘Marwan, doe jij de blokken in deze mand?’* zorgt ervoor dat kinderen meer aan de slag gaan en het tot een goed resultaat brengen.

7

Een vaste en duidelijke plaats

Opruimen gaat vlotter als het duidelijk is wat waar hoort. Plak daarom op je bakken, kasten en planken foto's van de dingen die er horen. Foto's van jouw speelgoed in jouw ruimte werken het beste. Of gebruik kleuren, of speelse prenten. Je kan ook doorzichtige bakken gebruiken, dan zien de kinderen wat erin zit.

Plaats zeker de bakken op kindhoogte, zodat ze er zelf aan kunnen. Zorg voor ruime bakken, zodat er voldoende ruimte is om spullen op te bergen.

8

Liedje

Zet een opruimlied op. Of zing het samen. Zo is het voor de kinderen duidelijk dat het opruim-tijd is. Het brengt onmiddellijk sfeer in de ruimte en alle kinderen zijn makkelijker mee.

Eenvoudige liedjes hebben het meest succes. Even zoeken op het internet en je vindt heel wat liedjes om op te zetten of mee te zingen:

*'Wij gaan opruimen, wij gaan opruimen,
iedereen doet mee, dat is een leuk idee.'*

'Wij gaan opruimen, wij gaan opruimen, ruim de boel maar op!'

'Schatten zoeken op de grond, Zoveel speelgoed in het rond'

Steek ze in mijn opruimmand. Ik ruim op, dat is plezant!

Ruim maar op, op, op. Raap het speelgoed op.'

9

Uitdagingen

Geef grotere kinderen de opdracht om speelgoed dat niemand zag, dat ergens tussen, onder of óp ligt, te verzamelen.

Of maak er een spel van, bijvoorbeeld:

- Voorzie mandjes waarin de kinderen het materiaal kunnen doen en naar de juiste bak brengen.
- Ruim eens op per kleur: we zoeken eerst alle rode blokken, dan alle blauwe.
- Voorzie grote buizen waarbij de kinderen het materiaal moeten rollen in de juiste doos.
- Organiseer een heuse sorteeractiviteit waar kinderen het speelgoed moeten sorteren in verschillende bakken.
- Maak gebruik van een opruimschort: dit is een schort met verschillende zakken die jij als kinderbegeleider aandoet en waar de kinderen dingen in kunnen stoppen.

10

Voeg taal toe

Benoem wat jullie zien en doen.

‘Merel, wat goed dat jij de auto’s in de garage parkeert’ Denk luidop na ‘Waar moet ik deze ballen opbergen? Moeten ze in deze mand?’ Stel prikkelende vragen die peuters aan het denken zetten. ‘Waarom heb jij de boeken onder de plank gelegd?’

